

ERRSI TEATAJA

EESTI RAHVATANTSU JA RAHVAMUUSIKA SELTSI AJALEHT

MAI 2009

* Pillipeo märkmeid	* Uudiseid
* Tantsurühmade tasemest	* Eesti lipp 125
* Ühstantsimine ja IT	* Kalender

PILLIPEOEELSEID MÕTTEID

Selgunud on 2. juulil toimuva pillipeo esinejad. Nende nimekirja leiad aadressilt www.errs.ee. Pillipeo vastutav toimkond kuulas kevade jooksul neljas piirkondlikus proovis üle kõik peole pürgijad.

Et peole soovijate arv oli märksa suurem Laulu- ja Tantsupeo Sihtasutuse poolt võimaldatavast arvust (u. 450), siis tuli teha ka raskemaid otsuseid ja osa peole soovijatest välja jätta.

Mõtteid pillipeo ettemängimisest jagab peo kunstiline juht Tarmo Kivisilla:

Kindlasti väärivad tunnustust kõik muusikud, kes sellel põllul kündmas ja rahvuskultuurilist vagu ajamas. Siinkohal aitäh kõigile, kes võtnud vaevaks õppida lugusid, panustades pillipeo õnnestumisele! Eks see saabki olema Meie pidu ja peegeldab seda elu, milline ta Eestimaal on selles valdkonnas.

On selge, et mõnel pool (nt turismi piirkondades ja ka tugeva traditsiooniga kohtades) läheb rahvamuusikal libedamalt. On rohkem nõudlust, see tekitab ka rohkem arenguvõimalusi.

Üldjoontes jäi mulje, et Eesti lõunapoolne osa on rahvamuusikalistes tegemistes aktiivsem. Parimaid esitusi kuulsime Otepääl ja Pärnus toimunud eelproovides.

Nii Kagu-Eesti, kui mitme Pärnu kollektiivi puhul oli märkimisväärselt tunnetatav tehtava muusika sisemine rõõm ja energia, mille kuulajad alati kohe ära tabavad. Oli tajutav, et rahvamuusika leiab seal piisavalt väljundit ja on ühiskonnas toimiv ja hinnatud kultuuri osa. Siinjuures tahan kutsuda üles kõiki kaasa mõtlema ja aitama, välja pakkuma oma ideid muusikapäevade, ühiskontsertide läbiviimiseks ja elavdamaks ka teistes piirkondades rohkem rahvamuusika elu! Et leitaks üles muusika kõige olulisem tasand - mõnu, millest võidavad nii kuulajad kui mängijad.

Mängijate seas oli näha-kuulda ka palju noori. Tahan ansamblijuhtidele panna südamele, et Eestimaal on suviti toimumas üsna mitmeid huvitavaid pillilaagreid. Otsige need üles ja soovitage ning suunake neid sinna osalema! Suvised koosmängu laagrid on parim viis saada juurde häid oskusi pillimängimisel.

Rõõmu tekitab, et Eestimaal on kandlemängu vastu huvi hoogustumas. Ka peole on pürgimas suur hulk kandlemängijaid. Tervitav on, et huvi on ja mängitakse nii väikest kannelt, külakannelt kui ka kromaatilist kannelt.

Probleem, millega kokku puutusime ja millele tahan edaspidiseks tähelepanu juhtida puudutab duurkandle kasutamist ansambelis. Seda tüüpi kandle kasutamise eesmärk on olnud tugeva tantsurütmi loomine vastulöökidega näol a la /üks-JA- kaks-JA/, kus „JA“ ajal tõmmatakse konkreetselt vastu rõhulist lööki, tekitades hea tantsulise karakteri. Sel puhul on tähtis, et keelte tõmme on tugev ja selge ja iga eelmine kõla saab kiire liigutuse abil summutatud. Kuulates erinevaid ansambleid, tuli ette mänguviise, mille puhul mõnest mainitud tingimusest kinni ei peetud ja paraku sel juhul töötas duurkannel kõigile teistele vastu, summutades teised pillid ühtlase mühinaga. Pean tunnistama, et selline „sogane“ kõla jättis nii mõnegi ansambli kuulajate hinnangutes teistest tahapoole.

Tahan üle korrata viiepunktilise meespea, mida muusikaga tegeleja vahel ikka võiks meelde tuletada:

1. Emotsioon

Lavale tulles või teiste ette astudes teeme me seda mingil eesmärgil. Kõige sagedamini püüame kuulajaid emotsionaalselt mõjutada. Selleks peame ise olema hästi laetud ja andma seda välja alati natuke rohkem, kui meile tundub loomulik. Instrumentaalne rahvamuusika on ju enamuses loodud tantsuks. Teeme seda siis tõeliselt eluga ja rõõmsa näoga!

2. Faktuur (helikude)

Ka muusika koosneb mingist ainesest, koest. Kude võib olla väga erinev, ka mitmetasandiline. Tuleb olla tähelepanelik ja läbi mõelda, milleks on üks või teine helikude muusikapalas ellu kutsutud ja vajalik. Milleks on bass ja milleks on sekunda. Milleks on rütmisaade, milleks pikk noot. Kui on selge, milleks need kõik on, siis mõtle edasi, kuidas seda saavutada.

3. Balanss (tasakaal)

Et erinev faktuur täidaks oma ülesannet muusikas, tuleb järgida balanssi. Iga koosseis on erinev, iga ruum on erinev. Kõiki erinevusi jälgides ja läbi mõeldes tuleks leida just hetkel sobivaim: kes peaks mängima vaiksemalt, kes oma käiku rohkem välja näitama, kes domineerima, kes sekundeerima. Muusika on täis võimalusi ja mida suurem koosseis käepärast, seda eriilmelisemat helipilti saab kuvada.

4. Rütm

Rahvamuusika kui tantsumuusika alus on rütm. Isegi labajala-laulus, rääkimata polkast ja reilendrist. Seega, viisipillid peavad olema konkreetsed. Bass täpne ja liikuv. Väga paljudes ansamblites on muresid duuri mängimisega. Duur ju peab rõhutama sekundana rütmi. Seega, duuri vahetades, peab summutama täielikult eelmise kõla. Peale kõlama jäänud duur tekitab kiiresti segaduse ja lugu kaob kaosesse.

5. Häälestus.

Kõigile pole antud head kõrva, ometi ei pruugi see segada pilli mängimast. Alati on ansambelis keegi, kes oskab häälestada. Ole julge ja palu, et ta sind aitaks, kui ise hätta jääd:)

ÜLEVAADE TANTSUPEO EELVOORUDEST

8. mail toimus ERRS mentornõukoja koosolek, kus üheks päevakorra punktiks oli ülevaade tantsupeo eelvoorudest, mille raames tegid kõik II eelvoorudes hindamas käinud mentorid lühikese ettekande nähtust.

Mentoreiks olid Ene Jakobson, Ilma Adamson, Anita Kreen, Kalev Järvela, Angela Arraste, Andi Einaste, Vaike Rajaste ja Kadri Tiis.

Mentorid tõdesid, et rühmade tase on üle Eesti väga erinev. Rühmad olid kõvasti vaeva näinud ning võrreldes esimese eelvooruga oli edasimineku märgatav. Suurt muret tunnevad mentorid **põhisammude ja tehnika** pärast. Tõdeti, et ühest sammust võis ülevaate käigus näha mitukümmend varianti. Ilma Adamson arvas, et tantsutunni vältel tuleb rohkem pöörata tähelepanu metoodikale ja teha sihtharjutusi põhisammude paremaks õpetamiseks. Tantsutehnika puhul on tähtis, et tantsija leiaks oma telje ja oskaks käsi ja keha hoida. Mitmed mentorid avaldasid arvamust, et tarvis on teha koolitusi, kus õpetatakse ainult põhisamme. Tõdeti ka, et tantsijate vastupidavus jätab tihti soovida.

Mentoreid juhtisid tähelepanu **rahvarõivaste ebakorrektsusele**, eriti just laste puhul. Seelikud on rühmas erineva pikkusega ja rõivad on lohakalt seljas, peas kunstlilledest pärjad või on pead hoopis katmata. Kindlasti ei tohiks rahvarõivaste juures kanda susse. Samuti täheldati, et rõivad „pudenevad“ tantsu jooksul seljast.

Suur küsimus tekkis **liikide määramisel**. Leiti, et osaliselt on see õpetaja vastutus valida rühmale õige liik, teisalt peaks olema liikide kriteeriumid täpsemalt paigas.

Kõige keerulisem on see küsimus A-rühmade seas, kus liigisisene tase on küllaltki ebaühtlane. Milline peaks olema A-rühm? Kadri Tiis tõdes, et võrreldes Läti ansamblitega, kus on kõrge tehniline tase ja kehakool, on meil veel pikk maa minna. A-rühm peaks oskama ka tantsu lahti mõtestada ja seda emotsioonides kajastada. Hea on see, et igal ansamblil on oma stiil.

Väga palju juhtis tähelepanu õpetaja vastutusele ja eetilisele. Ühiselt leiti, et õpetaja peab igal sammul teadma, mida ja miks ta teeb ja tundma vastutust rühma ees. Täheldati ka ebaausust abipaaride kasutamise näol. Mitmel puhul nähti samu tantsijaid erinevates rühmades tantsimas.

Probleeme on palju, kuid hea meel on kõigil selle üle, et tantsijad olid särasilmased ja tahet täis. Leiti, et pikk tee on küll veel minna, aga me oleme õigel rajal ja käime seda teed kindlalt.

Noppeid mentornõukoja koosolekust tegi

Mall Järvela

NB Rühmade kategoriseerimistulemused leiad errsi kodulehelt!

Kokku anti kategooriaid 371le rühmale, neist 23 olid laste- ja C-rühmad, kes olid selleks eelnevalt soovi avaldanud. 371 rühma seas said kõrgema kategooria (suurepärase hinnangu) 49 rühma, esimese kategooria 101, teise 106 ja kolmanda 115 rühma.

RAHVUSVAHELINE TANTSUPÄEV 2009 ja INFOTEHNOLOOGIA

29. aprillil tähistati üle maailma rahvusvahelist tantsupäeva. Selle traditsiooni on ellu kutsunud Rahvusvaheline tantsunõukogu ning sellega tähistatakse prantsuse tantsija ja ballettmeisteri Jean-Georges Noverre' sünnipäeva.

Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Selts kutsus sel aastal rahvatantsurühmi üles tähistama seda päeva üleeestilise ühise tantsimisega. Idee sündis ühel ERRSi juhatuse koosolekul ning eesmärgiks oli tähistada seda päeva, anda tantsijaile võimalus tutvustada oma rühma ning eesti tantsu, kanda rahvarõivaid ning tunda rõõmu tantsimisest koos oma rühma ja kogu Eestiga.

29. aprillil kõlas Vikerraadiost kolmel korral eesti rahvatantsu Kupparimuori muusika, mille järgi said kõik tantsida. Tekitamaks kõigis ühistantsimises osalejates ka ühise tegemise tunnet, kutsusime kõiki üles oma rühma tantsu videole salvestama ja siis interneti keskkonda YouTube üles laadima. Sündmust korraldades ei mõelnud me osalejate arvule. Tahtsime lihtsalt pakkuda rahvatantsijale väljundit ning tuletada meelde, et on olemas ka selline päev, mida iga tantsija võib natuke omaks pidada. Nädal pärast ühistantsimist oli Youtube's üleval 64 videot Kupparimuorist ning tantsimas võis näha üle 100 rühma. Teada on veel rühmi, kes tantsisid, kuid pole jõudnud veel videoid üles laadida. Eriti tore on see, et paljudes kohtades tehti sellest suurem sündmus. Näiteks Valjala põhikoolis tehti minitantsupidu, kus enne tantsiti kooli staadionil seltskonna tantse ja siis ühiselt Kupparimuorit. Samuti tulid Rakveres linnaväljakule kokku mitu rühma ja tantsisid lisaks Kupparimuorile muid tantse. Ka Hiiumaal Kärkla kultuurikeskuse ees tehtud videolt võib näha kuute rühma üheskoos tantsimas ning sääraseid näiteid on veel

Mõte ühendada rahvakultuur ja infotehnoloogia ei tundunud meile erilisena. ERRSi töövaldkonda kuulub ka rahvatantsu ja -muusika arendamine ja arendada ju ei saa, kui ajale jalgu jäädakse. Samuti on ka kõik selle suvise tantsupeo õppevideod YouTube's üleval, nii et see pole üldse nii uudne nähtus.

Mõte, et tulevikus võtab tantsija saali kaasa ainult õppevideo, pole üldse väga utoopiline. Mõni entusiastlik rühm ongi õppinud selle aasta tantsupeo repertuaari ainult videolt. Samas julgen väita, et ilma tantsukirjeldust lugeda oskava juhendajata on tantsu õppimine keerulisem, sest tants on täis erinevaid nüansse, mida videolt ei pruugi näha ja loomulikult rühma ühtsuse saavutamiseks on tarvis kogenud kõrvaltvaataja silma. Samas pole antud õppevideod tehtud selleks, et tantsija sealt õpiks, vaid on pigem abimeheks tantsuõpetajale.

Eelmisel aastal käis Tallinna Ülikooli koreograafia osakonnas Jacqueline Smith-Autard, kes töötab Inglismaal Bedford Interactive Productions and Research'is, mis uurib ja tutvustab tehnoloogia kasutusvõimalusi tantsuhariduses. Ta tutvustas õppematerjali, mis on just mõeldud tantsijale iseseisvaks õppimiseks. See kujutab endast videot, millel esitatakse kaasaegse tantsu kombinatsiooni, mis on harutatud lahti kuni pisikeste detailideni. Nii saab minna tantsija saali ja omandada selle kombinatsiooni täiesti iseseisvalt. Kõik areneb, nii inimene kui tehnoloogia, kuid usun, et elusat tantsuõpetajat, kes läheneb igale tantsijale personaalselt, vastavalt tema eripärale ja vajadustele ei asenda kunagi mitte miski.

Uute tantsudeni!

Mall Järvela

ERRSi noortetöö juht

ANNA RAUDKATSI FONDI STIPENDIAADID ON LILLE-ASTRA ARRASTE JA HENN TIIVEL

Anna Raudkatsi Fondi halduskogu otsustas anda 2009. aasta stipendiumid **Lille-Astra Arrastele ja Henn Tiivelile.**

Anna Raudkats (ETMM arhiiv)

Lille-Astra Arrastele otsustati anda stipendium järjepideva tantsumälu säilitamise ja jäädvustamise eest ning Henn Tiivelile tantsupidude liikumise idee hoidmise ja arendamise eest. „Lille-Astra Arraste nimega on seotud rahvatantsu ja folkloori harrastamine Karksis ja kogu Mulgimaal,” rääkis fondi halduskogu liige *Kadri Tiis*. „Eriliselt suur on tema panus raamatu „75 aastat Eesti tantsupidusid“ koostamisel, materjali kogumisel ja süstematiseerimisel,” lisas Tiis.

Henn Tiivel on tantsupidudel olnud nii üldjuht kui assistent alates 1970. aastast. Tiivel on ka sel suvel toimuva XVIII tantsupeo „Meri” lavastuse idee autor ja B-segarühmade assistent. Lisaks on ta 2011. aasta noorte tantsupeo kunstilise toimkonna konsultant. Stipendiumid antakse pidulikult üle 3. juulil Tallinnas Kalevi staadionil toimuval XVIII tantsupeo „Meri” esimesel etendusel.

PALJU ÕNNE!

22. MAIL ESITLETI TANTSUPIDUDE AJALOO RAAMATUT

Esmakordselt sai kaante vahele 75 aastat tantsupidude ajalugu, kus on kirjas näiteks kõik tantsupidudel tantsitud tantsud. Raamatut „75 aastat Eesti tantsupidusid“ koostati kolm aastat.

Raamat annab täpse ülevaate tantsupidude arengust alates I Eesti mängudest 1934. aastal kuni XVII üldtantsupeoni 2004, lisatud on ka tänavuse aasta tantsupeo kava ning tuleteekonna kaart.

(Foto: Sven Arbet, Maaleht)

Raamatu koostajateks ja autoriteks on Anneli Ammas ja Kadri Valner (tekstide autorid), Kadri Tiis, Ülle Feršel, Lille-Astra Arraste, Ilma Adamson ja Juris Žigurs, kes kõik on kas tantsijate või juhtidena ka ise pidudega seotud. Raamatu kunstnik on Päivi Palts.

Raamatuid trükiti 3000 eksemplari, tänaseks on pool tiraaži juba läbi müüdud. Raamat on müügil raamatupoodides üle Eesti, tantsupeol ERRSi müügiletis, laulupeol Varraku telgis ning piiratud koguses ka ERRSi kontoris.

EESTI LIPU JUUBELIL OSALEVAD ÜHESHINGAJAD

4. juunil möödub sada kakskümmend viis aastat esimese sinimustvalge lipu pühitsemisest ja õnnistamisest Otepääl. Juubelipeol kingib Toomas Hendrik Ilves laulu- ja tantsupeol esinejatele Eesti lipu. 125 aastat tagasi õnnistatud lipp oli esmalt eesti üliõpilaste tunnuslipp, siis eesti rahvuslipp ning Eesti Vabariigi loomisel kuulutati sinimustvalge kombinatsioon riigivärvideks. Eesti lipu sünnipäeva tähistatakse 4. ja 5. juunil.

4. juuni hommik algab kell 7 lipu piduliku heiskamisega Pika Hermannini torni, varajasi ärkajaid kutsub Eest Lippu Selts Kubernerite aeda piknikule. Tartus saab samal päeval osaleda pidulikult kõnekoosolekul ja Pärnus traditsioonilisel lipupäeva rongkäik.

Tunduvalt tegevusterohkem on 5. juuni, kui keskpäeval alustab Tartust üliõpilaste rongkäik oma teekonda Otepäele, tehes seda hobuvankreil ja jalgratastel, kaasas sinimustvalged ning oma korporatsioonide lipud. Otepääl avatakse pastoraadi suures saalis näitus „Sinimustvalge eesti kunstis“ ja esitletakse Eesti lipu 125. sünnipäevale pühendatud postmarki. Otepääl Maarja kirikus toimub pidulik jumalateenistus.

Eesti lipu kontserdil esinevad ERSO ja mitmed laulukoorid, kõne peavad EÜSi esimees ja Vabariigi President. Lipu sünnipäeva puhul kingib riik tuhatkond sinimustvalget Eesti lippu laulupeo- ja tantsupeo kollektiividele.

Eesti lipu sünnipäeva kava saad jälgida aadressil <http://eestilipp.err.ee/?c=1&id=13>

REKLAAM

„Minu ilus Eesti“ on Eesti Vabaõhumuuseumi ja Lipuvabriku koostöös sündinud uus tootesari.

Toodete valmistamisel kasutatud motiivid ja mustrid on pärit muuseumikogudes leiduvatelt originaalesemetelt - rahvarõivastelt, vaipadelt ja tekkidelt – millel igaühel jutustada oma lugu.

Tootesari koosneb kahest osast:

*Aksessuaarid - erinevad kotid, prossid/rinnamärgid, rahvuslikud ripatsid. Rahvus-mustritega kottide loomisel oleme mõelnud laulu- ja tantsupeolistele, kes võiks kaunistes rahvarõivastes peole minnes kilekotid koju jätta ning vajalikud asjad kaasa võtta rõivastusega sobivas kotis. Lisaks valmis toodetele on võimalik kõiki esemeid tellida erikujundusega – lisada rühma, kollektiivi või miks mitte iga inimese nimi!

*Kodusari – linikud, padjakatted, põlled, pajalapid, pajakindad, kannusoojendajad jm

Tooteid saab osta ja tellida Lipuvabriku müügiesinduses Tallinnas, Türi tn 3 (avatud tööpäevadel 9-18), telefoni 668 4279, 668 42 70 või e-meili karina@lipuvabrik.ee teel. Alates juunikuust on tooted müügil ka Eesti Vabaõhumuuseumi Käsitööpoes.

Mustrite ja piltidega tootekataloogi ning info teiste edasimüüjate kohta leiab lähiajal: www.lipuvabrik.ee ja www.evm.ee.

KALENDER

MAI

- 30. Regiöö Tartus
- 30. Läänemaa rahvatantsupidu Haapsalus
- 30. TÜ Rahvakunstiansambli kontsert „Tüdriku hõllandus“ Tartus Antoniuse õues
- 30.- 31. IV vabariiklik koolinoorte rahvatantsufestival Tallinnas. Lisa www.errs.ee.
- 31. Lõuna-Eesti memme-taadi rahvapidu Kubjal

JUUNI

- 03. Keskaja tantsude kontsert Le Gratie d'Amore Tallinnas
- 05.-07. IX Võru akordionipäevad
- 06. Saare maakonna 44. tantsupidu Kuressaares
- 06. Võrumaa laulu- ja tantsupidu Kubjal
- 06. Peipsiäärsete maakondade XI laulu- ja tantsupidu ning Jõgevamaa laulu- ja tantsupidu Kasepää
- 06. Rahvarõivapäev ERMis
- 13. Põlvamaa laulu- ja tantsupidu Intsikurmus
- 27. Ilma Adamson 75 juubelikontsert Tallinnas
- 27. XXV laulupeo tule ja XVIII tantsupeo tule üheks peotuleks loitsimine Pärnus
- 30. Rahvaliku viulimängu päevad Oru Külakeskuses Kose vallas Harjumaal

KÕVA SÕNA

Praegu on poliitikute hulgas hästi näha, kes on käinud lapsena teatris ja kes hoopis jalgpallitrennis.

Kultuuriminister Laine Jänes 22. mai Postimehes kultuuriministri positsioonist valitsuses

PALJU ÕNNE

11.06 Katrin Reino 35
18.06 Ruth Kõivisto 40
23.06 Darja Lehtsalu 50
24.06 Ilma Adamson 75
28.06 Annika Aavik 40

Järgmine ERRSi Teataja ilmub juunis.

KAASTÖÖD OODATUD KADRI VALNERI MEILIAADRESSILE kadri@errs.ee